

Handläggare
Ola Jeremiasen
Kjerstin Tejre

Datum
2017-04-05

Diarienummer
SCN-2017-0193

Socialnämnden

Uppföljning av placerade barns utbildning

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att ge förvaltningen i uppdrag att utforma ett nytt arbetssätt för uppföljning och stöd avseende placerade barns utbildning,

att ge förvaltningen i uppdrag att i samverkan med utbildningsförvaltningen och berörda kommuner säkerställa att övergången till nytt arbetssätt sker på ett sätt som beaktar berörda barns skolsituation,

att avveckla Skolfam senast 2017-12-31,

att ge förvaltningen i uppdrag att i samverkan med utbildningsförvaltningen utarbeta samarbetsformer för att säkerställa uppföljningen och stödet av placerade barn utbildning samt

att ge förvaltningen i uppdrag att i samverkan med utbildningsförvaltningen utvärdera arbetet under första halvåret 2019.

Sammanfattning

Ordförandena i utbildningsnämnden och socialnämnden har givit respektive förvaltning i uppdrag att ta fram ett förslag till organisation som tillgodoser behovet av samverkan, uppföljning och stöd avseende placerade barns utbildning. I ärendet presenteras ett förslag att från och med augusti 2017 bygga en organisation för samordning, uppföljning och stöd i skolan för barn placerade i familjehem, hem för vård eller boende (HVB), jourhem och stödboende. Modellen benämns Skolsam och ska ersätta det arbete som Skolfam idag gör.

Ärendet

Bakgrund

Placerade barn har ofta en utsatt situation. Det finns ofta en bakgrund med flera skolbyten och det är inte ovanligt att de under en längre tid har haft hög frånvaro från skolan. Den enskilt viktigaste faktorn för hur det går för dessa barn senare i livet är hur de lyckas i skolan. Eftersom en lyckad skolgång är den viktigaste faktorn för att inte hamna i ett utanförskap är det angeläget att skapa så stor kontinuitet som möjligt i de placerade barnens skolgång.

Ordförandena i socialnämnden och utbildningsnämnden har givit respektive förvaltning i uppdrag att ta fram ett förslag till organisation som tillgodoser behovet av samverkan och uppföljning av hela målgruppen placerade barns skolgång. Utgångspunkten har varit att ta till vara det arbete som idag sker inom Skolfam för familjehemsplacerade barn.

Ansvarsfördelning

Socialnämnden är skyldig att verka för att alla barn som placeras utanför det egna hemmet får lämplig utbildning. Att verka för innebär att socialtjänsten ska vara aktiv i att få tillstånd utredningar och insatser som barnet kan vara i behov för att kunna fullfölja sin skolgång. Utbildningsnämnden har ansvaret att tillgodose barns rätt till utbildning och för stödet till barn för att de ska klara sin skolgång.

Ansvarsfördelningen mellan nämnderna när det gäller olika målgrupper beskrivs nedan.

Utbildningsnämndens ansvar tillsammans med placerande kommun	Utbildningsnämndens ansvar tillsammans med socialnämnden	Annan skolhuvudmans ansvar tillsammans socialnämnden
<p>1. barn placerade av annan kommun i jour – eller familjehem inom Uppsala kommun</p> <p>2. barn placerade av annan kommun i HVB eller stödboende inom Uppsala kommun</p>	<p>3. barn placerade av Uppsala kommun i familjehem inom kommunen</p> <p>4. barn placerade av Uppsala kommun i HVB, jourfamilj eller stödboende inom kommunen</p>	<p>5. barn placerade av Uppsala kommun i familjehem i annan kommun.</p> <p>6. barn placerade av Uppsala kommun i HVB, jourfamilj eller stödboende i annan kommun.</p>

Nuvarande uppföljning av skolgången för målgruppen

För barn placerade av Uppsala kommun i familjehem (se punkt 3 och 5 i tabellen ovan) i åldern 6-13 år finns idag en organisation med två team, Skolfam, som är ett samarbete mellan socialnämnden och utbildningsnämnden. Två psykologer, två specialpedagoger och en samordnare är anställda i förvaltningen.

Skolfam är en arbetsmodell som drivs med stöd av Stiftelsen Allmänna Barnhuset. Enligt Skolfams hemsida används modellen i 26 kommuner. Insatsen är förebyggande och innebär att familjehemsplacerade barn kartläggs utifrån att de tillhör en riskgrupp. Skolfam arbetar i första hand med nätverket av vuxna runt barnet. Socialförvaltningens barnhandläggare, skola och familjehem har direktkontakt med barnet och dessa medverkar vid alla återkopplingar och uppföljningar som Skolfam gör.

Skolfams kartläggningar består av normerade pedagogiska och psykologiska tester. Den pedagogiska delen av kartläggningen utförs av specialpedagogen och inriktar sig på barnens förmåga att läsa, skriva och räkna. Vid behov görs även en analys av inlärningsstil och/eller fonologiska tester. Kartläggning görs vid start och efter två år. Respektive skola ansvarar för att eleven får de insatser och det stöd som behövs för att nå kunskapskraven.

Socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen genomförde 2016 en uppföljning av de barn som deltagit i Skolfam under åren 2012-2015. Rapporten presenterades för socialnämnden i april 2016. Uppföljningen visar att arbetsmodellen Skolfam fungerar för att stärka barns skolresultat.

Våren 2017 omfattas 53 barn av Skolfam, varav 20 är placerade inom Uppsala kommun och 33 är placerade i andra kommuner. I kommunen finns ytterligare 6 och i andra kommuner 14 familjehemsplacerade barn i åldersgruppen 6-16 år som inte omfattas av Skolfam.

Skolfam har en årlig budget med 4 660 tkr fördelat enligt följande: 3 400 tkr personalkostnader för fem medarbetare, 1 000 tkr gemensamkomma KLK/SCF-kostnader och 260 tkr personalkostnad för 1/3 enhetschef.

Socialnämnden har årligen fakturerat utbildningsnämnden cirka 1 900 tkr avseende lönekostnader.

För övriga i målgruppen (se punkt 1,2,4 och 6 i tabellen ovan) finns inte någon organisation för uppföljning av skolgången. Uppföljningen av dessa placerade barns skolgång sker inom ramen för ordinarie uppdrag för respektive skola där barnet tas emot och genom den rutin för samarbete mellan berörda skolor och socialförvaltningen som finns utarbetad.

För barn placerade på ungdomshem via Statens institutionsstyrelse har kommunen tecknat ett samverkansavtal, SiSam, om samarbete kring de placerade barnens skolgång.

Våren 2017 var 31 barn i åldrarna 6 – 16 år placerade på HVB inom kommunen och 19 barn placerade på HVB utom kommunen. Siffrorna inkluderar inte ensamkommande barn och unga.

Styrkor och svagheter med nuvarande arbetsmodell

Skolfam bedrivs enligt en fastställd metod som gör att arbetet i förhållande till varje deltagande barn blir systematiskt och likvärdigt. Teamet innehåller flera kompetenser som kan samverka och ge stöd till de skolor där de aktuella barnen går.

Den största svagheten med nuvarande modell är att relativt stora resurser når endast en liten del av målgruppen placerade barn. Skolfam når inte barn placerade i jourfamilj eller på HVB eller i andra åldersgrupper. Skolfams väntetider gör att det kan dröja upp till ett år efter beslut om stadigvarande vård i familjehem till dess kartläggning kan påbörjas. Det är därför angeläget att utforma ett arbetssätt som kan stödja en stabil uppföljning för hela målgruppen placerade barn.

Skolfam-modellen startade 2005. När skollagen förändrades år 2010 förtydligades ansvaret för respektive skola att utreda elevers stödbehov om man befärad att eleven inte kommer att nå kunskapskraven. Det uppstår därmed ett visst dubbelarbete när Skolfam gör ytterligare utredning. Vidare gör den styrda arbetsmetoden att arbetet blir mindre flexibelt och inte prioriterar insatser till de elever som har störst behov.

Förslag framåt och ny arbetsmodell

För perioden januari till och med juli 2017 föreslås att Skolfam kvarstår som idag med två team.

2017-08-01 reduceras Skolfam till ett team som arbetar med barn placerade i familjehem i andra kommuner och som idag ingår i Skolfam. Utbildningsnämnden delfinansierar kvarvarande Skolfam med 140 tkr för att säkerställa kunskapsöverföring.

Senast 2017-12-31 överför socialnämnden ansvaret för skoluppföljningen avseende familjehemsplacerade barn utanför kommunen till respektive ansvarig kommun.

Från och med den 1 januari 2018 föreslås Skolfam avslutas och ersättas av den nya arbetsmodellen ”Skolsam”.

Skolsam

Från och med 2017-08-01 byggs en organisation upp som omfattar barn placerade också i HVB, jourhem och stödboende. Inom socialförvaltningen anställs en samordnare.

Samordnaren ska vid behov stödja socialsekreterare inför, under och efter avslutad placering för att säkra att barnet får en sammanhållen skolgång. I uppdraget ska också ligga att verka för att skolorna tillgodoser det behov av stöd placerade barn är i behov av för att fullfölja sin skolgång. Samordnaren ska verka för att flytt/övergångar mellan skolor och skolformer fungerar bra och bidra till att viktig information om barnet förmedlas mellan skola och socialtjänst. Samordnarens uppdrag innefattar alla placerade barn oavsett placeringsform och barn placerade både inom och utanför kommunen.

Samordningsfunktionen inom socialförvaltningen ska i samarbete med utbildningsförvaltningen säkerställa att kunskaper från Skolfams arbete överförs till den nya arbetsmodellen på ett bra sätt.

På gång nationellt

Statens institutionsstyrelse (SiS) och Specialpedagogiska myndigheten (SPSM) har tidigare haft i uppdrag att utveckla och pröva en strukturerad modell för skolverksamheten inom SiS. Målet är att de placerade ungdomarnas skolgång ska löpa på utan avbrott, så att de får den utbildning de har rätt till och behöver. Regeringen har bedömt att modellen skulle kunna användas även för andra placeringsformer än vid de särskilda ungdomshemmen inom SiS. Regeringen har därför givit Skolverket, SPSM och Socialstyrelsen i uppdrag att anpassa modellen för skolsamverkan till att även omfatta barn och unga placerade i familjehem, jourhem, HVB, och stödboende. I arbetet med att ta fram en ny modell för skolsamverkan kommer erfarenheter och resultat från arbetet med SkolFam att tas tillvara. Uppdraget gavs den 20 februari 2017 och ska redovisas senast den 30 juni 2018.

Förslagets syfte

Förslaget syftar till att stärka uppföljningen av skolgången för placerade barn oavsett placeringsform utan att överta annan huvudmans ansvar. Med en samordningsfunktion inom socialförvaltningen underlättas samordning med andra förvaltningar inom kommunen, med andra kommuner och andra aktörer avseende skolgång för placerade barn. Liksom initiativet på nationell nivå syftar arbetet till att stödja skolgången för alla placerade barn oavsett om det är i familjehem, HVB, jourhem eller stödboende.

Konsekvenser för placerade barn

En stor grupp placerade barn får en mer systematisk uppföljning av sin skolgång än vad som sker idag.

Utbildningsnämnden övertar ansvaret för pedagogiska och psykologiska utredningar för de barn som idag ingår i Skolfam och är placerade inom Uppsala kommun.

Respektive kommun där nämnden har familjehemsplacerade barn utanför Uppsala kommun övertar ansvaret för pedagogiska och psykologiska utredningar från och med 2018-01-01.

Samordnare på socialförvaltningen samordnar uppföljningen av skolgången för ovanstående barn samt säkerställer att ansvaret för den pedagogiska och psykologiska uppföljningen överflyttas till ansvarig kommun.

Förändringen kan väcka oro hos såväl familjen som hos berörda elever. Det är därför angeläget att det finns ett samarbete mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen alternativt de andra kommunerna där barn är placerade och ingår i Skolfam. Det skall särskilt bevakas att övergången till ett nytt arbetsätt sker på ett tryggt sätt för de placerade barnen.

Arbetsmodellen utvärderas 2019 för att säkerställa att arbetet fungerar som avsetts.

Ekonomiska konsekvenser

Socialnämndens kostnader för Skolfam har varit cirka 2 700 tkr per år. Kostnaderna för det nya arbetssättet Skolsam beräknas vara cirka 800 tkr per år.

I tabellen nedan framgår socialnämndens kostnader utifrån förslaget.

Januari – juli 2017	Socialnämnden delfinansierar 60 % av Skolfam eftersom det motsvarar den andelen av barnen placerade i andra kommuner. Kostnaden för sju månader blir cirka 1 630 kr
Augusti – december 2017	Skolfam reduceras till ett team och en samordnare som socialnämnden finansierar till 100 %. Kostnader för fem månader blir cirka 1 100 tkr. Utbildningsnämnden delfinansierar kvarvarande Skolfam med 140 tkr för att säkerställa kunskapsöverföring. Socialnämnden avsätter 330 tkr för en samordningsfunktion inom socialförvaltningen.
Helår 2017	Total kostnad: 2 920 tkr
Jan – dec 2018	800 tkr avseende en samordnare 100 %
Helår 2018	Total kostnad: 800 tkr

Socialförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör